

VIDA NYTT

2022 VIDA OCH VÄXANDE VÄRDEN

#3

Vidas valbarrometer / sid 4

Gallring / sid 13

Vida satsar på solkraft / sid 17

Skogen – en källa till glädje, möjligheter och utmaningar

Det finns många som vill vara med och bestämma vad skogen skall användas till. Den skall inte bara finnas till för att ge skogsägare avkastning utan den finns också till för biologisk mångfald, skapa turism och ge social avkastning. Det kan därför ibland bli svårt när alla dessa delar skall tillgodoses. Men det som är säkert är att vi alla blir förlorare om vi inte hittar den optimala klimatnyttan.

Foto: Martina Wärenfeldt

Vi på Vida är stolta över att jobba med den oändliga resursen trä. Där emot känner vi oss inte nöjda, utan det finns många saker som behöver utvecklas i skogsbruket för att även vi som bransch skall bli ännu mer hållbar.

När det gäller skogsbruket behöver vi till exempel bli mer rationella för att hushålla med resurserna vilket bland annat innebär att göra fler och större åtgärder när maskiner väl är på plats, men också att tänka till innan en åtgärd utförs om den är lämplig eller inte. Vi skall också fortsätta att sköta skogen så att vi kan producera skogsråvara till de produkter som marknaden efterfrågar och vi måste vara lyhörda för nya lösningar när det gäller bränslen och transporter. Men även gällande energi. För att miljöanpassa vår elkonsumention har Vida gjort en spännande investering i en solcellspark, mer om den går att läsa på sidan 17.

Vi tror också på att det går att förena ett modernt skogsbruk med hänsyn till biologisk mångfald och miljöhänsyn. Vi kan därför bli bättre på att dokumentera den hänsyn vi skapar så att vi kan utveckla den över tid. Vi skall också vara med och skapa en förståelse i samhället för att en rationell och kostnadseffektiv skötsel av produktionsskogen skapar ekonomiska förutsättningar för att ta hänsyn där det behövs.

Leverantören i fokus

Vi skall anstränga oss till det yttersta i varje affär vi gör. För varje affär är viktig för oss. Därför är vi ett fullserviceföretag, vi har kompetenta och lyhörda medarbetare och vi jobbar med lokala och kunniga entreprenörer. Detta för att du som skogsägare skall känna att du gör affärer med rätt bolag. Men även för vår egen skull då vi vet att det gynnar både dig som skogsägare och oss som bolag att vi optimerar virkesutbytet och vi tillsammans skapar långsiktiga affärer. Skogen växer långsamt och det gör förtroende också. Därför är det viktigt att vi i varje virkesaffär visar att vi och de vi jobbar tillsammans med, är att lita på.

Det är dags att lägga sommaren bakom oss och se en ny årstid dra in. Nya tuffare vindar blåser i branschen och vår försäljning av trävaror har markant gått ner sista månaderna. Framför allt ser vi en minskad konsumtion hos privatpersoner, till exempel så byggs det väsentligt mindre i allas trädgårdar. Med stigande inflation och allmän oro i världen ser jag tyvärr att denna trend kommer att hålla i sig.

Jag önskar dig en härlig höst så hoppas jag att vi får möjlighet att snart göra skogsaffärer med dig.

ALVESTA 2022-08-15
Måns Johansson

VidaVeckan

19–25 SEPTEMBER

Den 19–25 september arrangerar vi **”VidaVeckan”** som riktar sig till skogsägare, men också till dig som är nyfiken och intresserad av skog. Under **VidaVeckan** bjuder vi på många olika intressanta aktiviteter på flera platser runt om i Vidas verksamhetsområde. Håll utkik på vår hemsida www.vida.se där hela programmet kommer att publiceras.

Vi ses på VidaVeckan!

Vida AB, Box 100, 342 21 Alvesta
Telefon: 0472-439 00

Publiceringsansvarig: Joanna Kron
Tryckeri: Ringöns Tryckeri
Text om inget annat anges:
Joanna Kron och Jennie Dahlqvist
Foto framsida i VidaNytt 2022 nr 2
var Carina Bengtsson

Vidas valbarrometer

2022 är det mycket som kretsar kring det stundande riksdagsvalet. Vi på Vida tog chansen att ställa tre för oss viktiga frågor till riksdagspartierna för att få deras syn på saken.

1 Skogen har många användningsområden (tex. kolsänka, virkesproduktion och rekreation), hur vill ni prioritera dessa i framtiden?

2 Artskyddet har varit en het fråga de senaste månaderna. Hur skulle ni vilja att artskydds-förordningen ser ut i framtiden?

3 EUs inflytande över svensk skogspolitik har enligt Vida de senaste åren fått större betydelse. Hur ser ni på den utvecklingen?

Vänsterpartiet

1. Vi anser att skogen måste brukas med större hänsyn till både klimatet och biologisk mångfald. Vänsterpartiet anser att skog fortsatt ska kunna avverkas men att kalhyggesbruket bör fasas ut. Skogens roll att naturligt minska och lagra utsläpp behöver stärkas. Mer skog behöver skyddas och omställningsstöd bör ges till de skogsägare som går över till kalhyggesfritt skogsbruk. Den skog som avverkas måste användas hållbart och endast restprodukter bör användas till biobränsle.

2. Vi delar inte den bedömning som Skogsstyrelsen uttryckt. Det handlar inte om att skydda vanliga fåglar som talgoxar och bofinckar. Vi vill ha en artskyddsförordning som stärker skyddet om arter som har svårt att klara sig i nuvarande skogsbruk. Vi anser att det finns många bra förslag med sådan inriktning i Artskyddsutredningen som genomförts. Staten behöver därutöver stärka sitt kunskapsunderlag samt förbättra möjligheterna till ersättning för skogsägare då stora inskränkningar sker i brukandet på grund av artskyddet.

3. Vänsterpartiet anser att vi på nationell nivå ska utforma skogspolitiken. Ramen för hur denna skogspolitik utformas ska vara de åtaganden vi har för klimatet och biologiska mångfalden i EU och globalt.

Vi behöver ett aktivt brukande av skogen, för att kunna ställa om samhället och skapa jobb på landsbygden. Vi behöver samtidigt bevara skyddsvärd skog, för att kunna säkerställa viktiga miljövärden. Samtidigt kommer skogen fortsatt att bidra med naturupplevelser, jakt, bär och svamplockning. Med en stark allemansrätt kommer vi fortsatt få fantastiska upplevelser när vi rör på oss i skog och mark.

2. På längre sikt kommer vi att behöva se över artskyddsförordningen och de förslag som finns i Artskyddsutredningen. EU-reglerna om artskydd har skapat oro och osäkerhet bland aktörer som arbetar med skogen. Det handlar om vad som ska räknas som tillräcklig hänsyn i samband med skogsbruk. Bakgrunden är inte några förändringar i regelverket som regeringen gjort utan nya rättsfall kring de EU-reglerna om artskydd som gäller sedan länge i Sverige och hela EU. Bland annat behöver skogsägare ta mer hänsyn till skyddade arter, inklusive alla vilda fåglar. Ska artskyddsförordningen tillämpas bokstavigt får det orimliga konsekvenser för skogsbruket.

3. Vi socialdemokrater är generellt sett positiva till EU:s initiativ och målsättningarna med EU:s nya skogsstrategi och Kommissionens lagstiftningspaket Fit for 55. Men vi anser att ökad detaljreglering, centralisering och överstatliga inslag från EU-håll är inte rätt väg att gå eftersom det strider mot självbestämmandet över den svenska skogen.

Socialdemokraterna

1. För oss är det viktigt att skogen och skogsindustrin ges möjlighet att bidra till nya innovationer och fler gröna jobb i hela landet, så att vi stärker Sveriges ekonomi och välfärd.

Miljöpartiet

1. Just eftersom skogen har så många olika användningsområden krävs att politiken utformas för att ta hänsyn till flera nyttor samtidigt. Skogen är central för att bromsa klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald. De två kriserna är tätt sammankopplade och måste lösas gemensamt. Produktion och konsumtion behöver anpassas efter naturens ramar. Ett mer naturnära skogsbruk har potential att skydda hotade arter, öka kolsänkan, producera högkvalitativ råvara och skapa rekreativvärden. Skogens roll som motor för landsbygdsutveckling måste prioriteras högre. Under lång tid har lönsamheten för skogsägare sjunkit och antalet arbetstillfällen kopplade till skogsbruket minskat kraftigt. Genom att skapa förutsättningar för ett mångbruk av skogen kan markägares inkomster och den lokala ekonomin växa. Det handlar exempelvis om att ställa om till mer lönsamma skogsbruksmetoder, satsningar på lokal träförädling och att utveckla näringar inom rekreation, som jakt och turism.

2. När det gäller artskyddet i skogen behövs ett fungerande rättsligt system som gör att vi klarar miljömålen för skogen och lever upp till EU:s naturvårdsdirektiv. Det har vi inte idag. Miljöpartiet vill därför att regeringen går vidare med Artskyddsutredningens förslag och bereder utredningen i sin helhet.

3. Klimat, natur- och miljöskydd är gemensam EU-kompetens, och våra skogar spelar en nyckelroll inom alla de områdena. Att såväl EU-kommissionen som det direkt valda Europaparlamentet de senaste åren har höjt ambitionerna vad gäller klimat och miljö ser Miljöpartiet som mycket positivt. Det leder oundvikligen till

viss påverkan på skogen och skogsbruket. Samtidigt är EU:s nya skogsstrategi tydlig med att respektera olika länders olika förutsättningar.

Centerpartiet

1. Skogen är en viktig kolsänka tack vare svenska skogsägares ansvar för skogsskötsel. Vi ska använda tillväxten i skogen för att skapa jobb och välfärd men även för att ta hand om klimatfrågorna. Skogen har flera viktiga uppgifter och den viktigaste inom de närmaste decennierna är att skogen kommer vara en viktig del av klimatomställningen. Skogen tillför klimatsmarta lösningar, inte minst för våra hushåll, kläderna vi bär, inom produktion och innovation, och biobränslena vi använder som drivmedel. Genom skogen skapar vi jobb, välfärd och möjligheter för att säkra vår produktion - som är en säkerhetsåtgärd i en orolig omvärld.

2. Inom ramen för Januariavalet tillsattes en utredning om artskydd. Artskyddsutredningen har nu presenterat sina förslag och den innehåller några bra förslag men också många dåliga förslag. Artskyddsutredningen har inte behandlats politiskt ännu och kommer inte att kunna behandlas före valet. Centerpartiets ingång i frågan är att skogsägare ska kunna få ersättning om man åläggs nekad avverkning p.g.a. artskydd.

När det gäller tolkningen av artskyddet för fåglar, som innebär att varje fågel och deras livsmiljö ska skyddas, måste det till snabba politiska beslut som ändrar på detta. Här har Centerpartiet och Moderaterna lagt ett utskottsinitiativ som fått stöd av en majoritet i utskottet. Även regeringen säger sig arbeta för att förändra lagstiftningen för att undvika en fortsatt orimlig tolkning.

3. Svensk skogspolitik är en nationell angelägenhet. Centerpartiet ser därför med

oro på hur kommissionen använder sig av klimatpolitiken för att komma runt detta och detaljstyra det svenska skogsbruket. Inte ens i Sverige ser skogsbruket likadant ut i våra olika landsdelar. Kommissionen brister i kunskap och därför är flera av deras förslag både dåligt för skogsnäringen och klimatet.

Centerpartiet värnar äganderätten och vill att lagstiftningen "frihet under ansvar" ligger fast samt se till att EU inte reglerar hur den svenska skogen ska brukas. Sverige har varit ett ledande exempel inom skogsvård. EU bör ta lärdom av oss istället för att detaljreglera skogsbruket. Tillsammans med våra skogsägare klarar vi ett skogsbruk där miljö och produktion går hand i hand.

Liberalerna

1. Utgångspunkten måste vara att flera mål behöver förenas. Skogen är basen för stora delar av ekonomin, den är en viktig kolsänka, den är hem för många av våra arter och den är en del av vår kultur. Skogsbruksmetoderna behöver anpassas efter de lokala förutsättningarna och vi behöver höja förädlingsvärdet. Skogsägarna behöver få bättre betalt för virket.

Nyckeln är aktiva och engagerade skogsägare. Regeringen har under åtta år beskrivit skogsägarna - skogens viktigaste aktörer - som ett problem. Det har lett till en oerhörd polarisering och misstro i debatten om skogen.

2. Liberalernas tidigare skogspolitiska talesperson Lars Tysklind la förra året fram utredningen "Skydd av arter - vårt gemensamma ansvar". Utredningen innehåller en rad förslag på hur de problem

vi idag har ska rättas till. Vi väntar fortfarande på att regeringen ska lägga fram förslagen för riksdagen.

Vi liberaler menar att det är nödvändigt och också möjligt att skydda den biologiska mångfalden och samtidigt bedriva ett effektivt skogsbruk. Utan skogsägarnas engagemang kan vi inte lyckas. Staten behöver hjälpa till med utbildning och forskning. Ingen ska förlora ekonomiskt på att ta hand om sin skog. Om höga naturvärden gör att skogsbruket behöver begränsas ska skogsägaren få ersättning från staten.

3. Liberalerna är ett EU-positivt parti. Samtidigt är vi starkt kritiska till att kommissionen vid flera tillfällen har velat lägga på ytterligare ett lager av byråkrati och rapportering utöver de skyldigheter skogsägarna redan har gentemot svenska myndigheter. EU:s skogspolitik måste ta hänsyn till att situationen i de 27 medlemsstaterna ser väsensskild ut.

Moderaterna

1. Vi vill att skogen ska brukas aktivt och hållbart. På så sätt kan skogen lagra mer kol, samtidigt som produkter från skogen kan ersätta mer fossilintensiva produkter, till exempel vid husbyggen och i bränslen. Samtidigt vill vi se till att redan skyddade områden förvaltas väl så att höga naturvärden bevaras och utvecklas.

2. Moderaterna har samlat en majoritet i riksdagen och riktat ett tillkännagivande till regeringen. Vi vill bl.a. att artskyddet i artskyddsförordningen ska delas upp så att de strikta bestämmelserna för hotade arter i art- och habitatdirektivet inte tillämpas på alla vilda fåglar.

1 Skogen har många användningsområden (tex. kolsänka, virkesproduktion och rekreation), hur vill ni prioritera dessa i framtiden?

Vi vill också att det förtydligas att nationella fridlysta arter inte ska kunna försvåra pågående markanvändning, som skogsbruk, avsevärt. Det ska också göras tydligt att en markägare ska kunna få ersättning vid ett förbud att bruka marken med hänvisning till artskyddet.

Dessutom anser vi att det tydligt bör regleras att det är staten som ansvarar för att utreda om det finns skyddade arter i ett område, inte skogsägaren.

3. Vi motsätter oss förslag som innebär att EU ska bestämma över skogspolitiken. Varje medlemsstat ska själv bestämma förutsättningar för ett hållbart och aktivt skogsbruk.

Kristdemokraterna

1. Vi anser att den balans mellan produktion och naturvård som skogsvårdslagen anger är lämplig. Skogsbruket har under i alla fall de senaste 30 åren tagit mer och mer hänsyn trots att det i debatten ofta framstår som om skogsbruket ser ut som på 70-talet när mekaniseringen slagit igenom. Skogsprodukterna är helt nödvändiga i omställningen till ett mer hållbart samhälle eftersom virket blir en kolsänka när det byggs in i byggnader samtidigt som mer miljö- och klimatskadliga material som stål och betong ersätts av träprodukter. Skogen har även en viktig roll i den framtida, produktionen av drivmedel och andra produkter.

2. Ihopslagningen av art- och habitatdirektivet med fågeldirektivet har visat sig ge orimliga följder för skogsbruket. Vi anser att den praktiska hantering av artskyddsförordningen som i allt väsentligt fungerat bra till för ett antal år sedan bör vara hur artskyddsförordningen ska se ut framåt.

2 Artskyddet har varit en het fråga de senaste månaderna. Hur skulle ni vilja att artskydds-förordningen ser ut i framtiden?

3. Inför senaste EU-valet var Kristdemokraternas slogan: "Make EU lagom again". Kristdemokratin har subsidiaritetsprincipen som en viktig punkt, alltså att beslut ska fattas på lägsta ändamålsenliga nivå. Att EU ska besluta om skogsbruket är långtifrån en lämplig nivå och långt ifrån Kristdemokratisk politik, då skogen och skogsbruket ser så väsensskilt ut mellan olika EU-länder. De förslag som kommit från EU håll de senaste åren skulle även slå kraftigt mot svensk ekonomi och svenska exportinkomster.

Sverigedemokraterna

1. Målet med skogspolitiken måste vara att Sveriges skogar ska skötas så att ekonomiska, miljömässiga och sociala mål tillgodoses. Svenskt skogsbruk är ett av världens mest framgångsrika i detta avseende. Inga eller oerhört få skogslevande arter i Sverige har försvunnit på grund av skogsbruk och skogen lagrar mer kol än någonsin. Samtidigt är skogsnäringsen den största industrigrenen i landet vad gäller arbetstillfällen utanför storstäderna och en av våra största exportindustrier. Allemansrätten garanterar allmänhetens tillgång till skogen. Sverige har lyckats kombinera de olika mål samhället kan uppställa på skogsbruket. Det svenska skogsbruket, med vardagshänsyn och med en viss andel områden undantagna från skogsbruk fungerar väl. Vi vill värna den svenska modellen för skogsbruk.

3 EUs inflytande över svensk skogspolitik har enligt Vida de senaste åren fått större betydelse. Hur ser ni på den utvecklingen?

2. EU:s Art- och habitatdirektiv respektive Fågeldirektiv tar för liten hänsyn till arternas förekomst i de enskilda medlemsländerna. Direktiven medför därför onödiga och orimliga inskränkningar i medlemsländernas skogs- och jordbruk. Dessutom är EU-kommissionen ovillig att anpassa de artlistor som utgör bilagor till direktiven till förändringar som skett sedan direktivens tillkomst. Det nuvarande regelverket står enligt oss i konflikt med EU:s subsidiaritetsprincip. Sverige och andra EU-länder ska naturligtvis verka för att inga arter ska försvinna från deras respektive territorium, men beträffande metoderna för detta bör medlemsländerna ha stor frihet. Vi vill därför att Sverige agerar kraftfullt gentemot EU i de här frågorna.

3. EU-reglerna måste bli färre och bygga på respekt för varje medlemsstats förutsättningar och erfarenheter. Äganderätten och rättssäkerheten måste stärkas. Myndigheter såväl på EU-nivå som i Sverige ska stötta markägarna snarare än att motarbeta dem. Skogsbruket ska inom EU vara medlemsländernas kompetens. Sverige måste agera kraftfullt gentemot EU beträffande ett antal detaljer i Art- och habitatdirektivet respektive Fågeldirektivet. Rörande EU:s taxonomi för hållbar produktion finns det starka intressen som verkar aktivt för att utesluta nordiskt skogsbruk. Om detta får genomslag riskerar investeringarna i skogsbruk och nya skogsprodukter att minska. EU:s politik för LULUCF (Land Use, Land Use Change and Forestry), innebär att medlemsländernas avverkningsnivå ska regleras (sänkas) av EU. Vi är negativa till detta och menar att varje EU-land skall bestämma hur de når sina åtaganden gällande minskade utsläpp (eller ökat upptag) av koldioxid. EU ska inte använda klimatpolitiken som ett verktyg att bakvägen vinna inflytande över skogspolitiken.

Vida i VÄRLDEN

Vida är en global leverantör av förädlade produkter från hållbara svenska skogar. Vi är Sveriges största sågverkskoncern och vår majoritetsägare Canfor, med huvudkontor i Vancouver Kanada, är ett ledande skogsindustrieföretag i världen. Produktionen är främst inriktad på konstruktionsvirke för ett antal globala marknader. 80 procent av de sågade träprodukterna exporteras till Europa, USA, Australien, Afrika och Asien. Våra kunder återfinns i olika segment som husbyggare, bygghandlare, industrikunder, och även möbelproducenter. De sågade trävarorna hanteras genom vårt försäljningsbolag Vida Wood, som har försäljningskontor i ett antal länder.

Vida Wood Sverige (huvudkontor)

Plats: Alvesta, Sverige
Antal anställda: 22
Sågverk som producerar till Sverige: Alla Vidas sågverk

Vida Wood US

Plats: Smithfield, North Carolina
Antal anställda: 5
Huvudprodukter: Konstruktionsvirke, framför allt från klentimmer/kubb.
Primära kunder: Stora gör-det-självkunder.
Sågverk som producerar till US: Mörlunda, Tranemo, Nössemark, Vislanda och Alvesta.

Vida Wood UK

Plats: Billericay, Essex
Antal anställda: 12
Huvudprodukter: Konstruktionsvirke till husstommar och takstolar.
Primära kunder: Takstolsfabriker och husfabriker. Vida är den största leverantören av takstolsvirke i Storbritannien.
Sågverk som producerar till UK: Borgstena, Urshult, Vislanda, Vimmerby och Bruza.

Vida Wood Danmark

Plats: Hejls, Danmark
Antal anställda: 3
Huvudprodukter: Konstruktionsvirke till husstommar och takstolar.
Primära kunder: I Danmark säljer vi ett brett utbud av produkter som är mest efterfrågade för byggnation. Bygghandel och takstolsindustri samt emballageindustrin.
Sågverk som producerar till Danmark: Bruza samt centrallager i Alvesta.

Vida Wood Australien

Plats: Brisbane, Queensland
Antal anställda: 17
Huvudprodukter: Konstruktionsvirke till husstommar och takstolar.
Primära kunder: Gör-det-självmarknaden, takstolsindustrin och hustillverkare.
Sågverk som producerar till Australien: Vislanda, Alvesta, Vimmerby och Orrefors.
Övrigt: Vida Wood Australia har ett sofistikerat distributionsystem på plats i Brisbane för att kunna bryta förpackningar till mindre enheter, utföra trimning och tryckbehandling med ny impregneringsanläggning.

Vida Wood Holland

Plats: Amsterdam, Holland
Antal anställda: 1
Huvudprodukter: Hyvlat konstruktionsvirke samt sågade bräder.
Primära kunder: Emballageindustri och bygghandel i Holland samt Belgien.
Sågverk som producerar till Holland: Håstveda och Bruza.

Entreprenörer ut i fingerspetsarna

”Det får inte vara som tidigare där man satte gran överallt och inte tänkte på ståndortsanpassning”

– När jag känner mig ledsen eller arg över något brukar min dotter påminna mig om att jag har förmånen att bo på två av de vackraste platserna i världen, och det gör jag verkligen, och då känns allt ofta lite bättre igen, berättar Margareta Hjelmqvist. Skogsägarna Margareta och Mikael Hjelmqvist delar sin tid mellan det skogsrika Hyltebruk och det böljande Villands Vånga.

Margareta och Mikael är entreprenörer ut i fingerspetsarna. De ser hela tiden nya projekt och deras driv och energi verkar aldrig ta slut. Det började med att Mikael som 22-åring köpte en skogsbruksfastighet i Hyltebruk från Lantbruksnämnden. Det var många i hans omgivning som inte tyckte att han var riktigt klok när han skulle investera mycket pengar i 290 ha mark. Men Mikael såg inga hinder och genomförde affären. Idag har skogsfastigheten vuxit till 325 ha varav 260 ha är produktiv skogsmark. Han uppskattar att beståndet består av 50 % gran 30 % tall och 20 % löv.

Vi börjar vår pratstund runt ett matbord i den lilla jaktstugan som paret har byggt i anslutning till maskinhallen i Hyltebruk. Runt bordet sitter förutom Margareta och Mikael även Vidas inköpare Emil Bryntorp och skogsentreprenören Ola Bokelund. Samtalet glider in på samverkan mellan skogsägare, inköpare och entreprenör. Det viktigaste samarbetet en skogsägare har för att kunna förverkliga sina visioner och idéer med sin skog.

Ola har jobbat åt paret under flera år och man märker att de känner varandra väl.

– Jobbar man tillsammans under en längre tid så lär man känna varandra, och som entreprenör vet jag till slut hur skogsägaren vill ha det för att bli nöjd, säger Ola.

Målet med Margareta och Mikael skog är att den skall vara vacker och anpassad för jakt. Många av åtgärderna i deras skog speglas i deras natur- och jaktintresse. De vill gärna känna att de har naturen in på knuten, därför de dammar med kräftor, de släpper ut ällingar i en annan damm och de kör gärna kvällsrundor för att kolla på älg och rådjur.

– Det har varit för mycket gran på vår fastighet så nu har vi börjat plantera in mer lärk och löv. Det får inte vara som tidigare när man satte gran överallt och inte tänkte på ståndortsanpassning, säger Mikael.

– Emil och Ola är viktiga för oss. Emil kan man ringa när man får en idé och som vi vill få andra infallsvinklar på, säger Margareta.

– En inköpare är viktig för att klara sina projekt ekonomiskt. Varje insats kan planeras rätt i tid för att få ihop helheten, fortsätter Ola.

För att utnyttja skogens tillgångar startade paret en bergtäkt för tio år sedan som Swerock driver.

– Om man bara är kreativ kan man få ut väldigt mycket av sin skog på kort tid, menar Ola.

Samtalet fokuserar på den senaste tidens debatterade artskydd.

– Det ligger ju i sin natur att en skogsägare är intresserad av skog och natur. Artskyddet blev tokigt. Att ha en lag som inte fungerar i praktiken fungerar inte. Målet var ok, men denna gången blev det löjligt, säger Mikael.

Gnosjötornet

När Lennart Nyström var 70 år startade han älgtorntillverkning under varumärket Gnosjötornet. Tanken var platta paket á la IKEA och allt som behövdes för att sätta ihop tornet skulle medfölja. För drygt ett år sedan kände Lennart att det

var dags att lämna över och frågade då Margareta och Mikael om de var intresserade. De hade gjort affärer med Lennart tidigare och i och med familjens jaktintresse tackade de ja.

Jakttornet tillverkas i fyra storlekar och varje torn består av 34 delar när man får det levererat. Tillverkning sker året runt och försäljningen startar runt påsk och pågår några månader framåt. Förra året tillverkade och sålde paret inte mindre än 500 torn, de tillverkar alla själva utan någon extrapersonal.

Vånga 77:1

Tiden de spenderar i Villands Vånga är inte heller någon semester utan där driver Margareta tillsammans med sin dotter Annika ett gårdshotell med restaurang, café och konferens. Förutom de själva engagerar de cirka tio sommarjobbbara årligen. När de köpte platsen var allt i behov av renovering, men i dag blomstrar verksamheten med säsong från påsk till jul.

Hotellet med sina 6 rum ligger vackert inbäddat i 5 ha fruktodlingar som de också äger. Inriktningen på maten i verksamheten är det som närområdet erbjuder med mycket vilt på menyn. Och varje år tappar de ca 3 kubik björksav som de sedan använder till att göra öl, vinäger med mera.

På frågan om paret någonsin är lediga säger Margareta,

– Jag var ledig lite vid midsommar för då var hotellet stängt, det var härligt. Men annars jobbar vi alltid. Det är ett livsstilsjobb vi har. Detta är vårt sätt att leva.

VIDAS SÅGVERK

Vida Vimmerby

Vida har 12 sågverk strategiskt belägna nära skogsägarna i Småland, Skåne och Västra Götaland. I detta nummer av Vida Nytt skall vi dyka ner i vårt sågverk i Vimmerby.

Historia

- 1949 Sågverket startades av familjen Hemmingsson
- 1994 AssiDomän förvärvar enheten
- 2003 Setra Group bildas
- 2016 Bergs förvärvar sågverket
- 2020 Vida förvärvar Bergs svenska sågverk varav Vimmerby är ett av dem

Sågverket med sina 56 anställda är specialiserat på furuproduktion och sågar enbart det sedan 2007.

Vimmerbytrakten är känd för sin fina furukvalitet och virket köps i huvudsak från närområdet.

I mätstationen sorteras cirka 325 000 m³ to timmer per år och enheten sågar ca 210 000 m³ sv sågad vara i en modern bandsågslinje som producerar i 2-skift.

På justerverket automatsorteras det fram både standard och kundanpassade kvaliteter.

Sedan Vida tog över anläggningen för ca två år sedan har det tagits många investeringsbeslut som har resulterat i en effektivare produktion och en ökad sågvolym med ca 60 000 m³ sv.

Marknad

Varorna från Vida Vimmerby går framför allt till bygghandeln i Sverige som impregnerade produkter.

Impregneringen av virket görs i Tranemo och Nybro.

En stor del av de sågade varorna går även som konstruktionsvirke till England och sidobrädorna går till Algeriet för finsnickeri.

De grova dimensionerna går till Saudi Arabien för finsnickeri och då framför allt för produktion av dörrkarmar.

Teknik

Vida satsar i Vimmerby och investerar de närmaste åren över 100 mkr som kommer att medföra både ökad kapacitet och möjlighet att optimera produktionen på ett effektivare sätt. De investeringar som är klara eller är på gång att färdigställas är bland annat:

- En ny kanaltork med senaste tekniken för energieffektiv torkning och ett nytt modernt styrsystem till befintliga torkar.
- 8MW biopanna.
- Nytt mätsystem för timmersortering. Systemet är en kombination av 3D-mätning och röntgenteknik för optimal inmätning och sortering av timmer. Genom denna förbättring går det att optimera sågutbytet och bättre utnyttja kvalitén i stockarna.
- Uppgradering av kantverken med nya styrsystem och kameraoptimering för bästa utnyttjandet av råvaran.

The Golden Logger

På Elmia Wood delades utmärkelsen the Golden Logger ut och tilldelas "den skogsentreprenör som lyckats utmärka sig i branschen på ett extra positivt sätt som förebild och inspiratör".

Årets vinnare är Vida entreprenör Anton Wendell. Juryns motivering löd: "Företaget har en synnerligen god lönsamhet och stark ekonomi samt tydlig investeringsstrategi. Företaget har låg eller praktiskt taget ingen personalomsättning och personalen uttrycker stor trivsel. Likaså är kunderna mycket nöjda med företaget." Priset delas ut av LRF Skogsägarna, Land Skogsbruk och Elmia.

Anton startade bolaget tillsammans med sin far 2005 då Anton tagit studenten från Skogsbrukslinjen. Sedan hans pappa gick bort 2011 har han själv drivit bolaget vidare.

– De anställda är väldigt viktiga. Det gäller att vårda dem. Vi gör roliga saker tillsammans, åker på studieresor och de åren det går bra för bolaget delar jag ut en bonus, säger Anton.

Han menar att det är svårt att få tag på personal och att han tror att det kommer att bli ännu svårare framöver. För att motverka det tar han emot praktikanter och ser till att deras praktikperiod blir givande och stimulerande.

Idag består bolaget av Anton och ytterligare 4 anställda och ambitionen är att växa ytterligare. För Anton är det viktigt att vara en förebild.

– Jag tog tidigt in administrativ hjälp för att jag själv skall kunna vara ute i skogen och göra det jag är bra på. Jag trivs med att stå i spetsen och driva på. På så sätt tror jag att jag får lojala medarbetare. Jag visar hur jag vill att man skall jobba i företaget, menar Anton.

Företaget bedöms också av juryn ha en synnerligen god lönsamhet och kunderna vittnar om hög kundnöjdhet. Anton framhåller vikten av noggrannhet och av att vårda kundkontakterna.

– Det är viktigt för oss att aldrig lämna ett dåligt jobb och att vara serviceminded och lojala mot våra kunder. Det är också av vikt att vara social mot skogsägarna. Vi väljer att lägga tid på dem, prata med dem och få dem att känna sig speciella. Har man en bra relation är det också lättare om det är något som eventuellt skulle gå fel, avslutar Anton.

GALLRING

Som sågverksföretag är vi beroende av att skogsägare både nu och i framtiden levererar ett förstklassigt timmer. Värdefulla timmerskogar skapas inte utan aktiv skötsel och gallring är en viktig del för ett lönsamt skogsbruk.

Vad är gallring?

Det vanligaste sättet att sköta skog i Sverige är med trakthyggesbruk. Det innebär kortfattat att vi har en cykel på 50 - 100 år som börjar med att ny skog anläggs och via röjning och gallring nås till sist förnygringsavverkning. Sedan tar en ny cykel vid på samma sätt. Gallring är en "beståndsvårdande utglesning av skog under tillvaratagande av virke" medan röjning är utglesning av skog utan att virke tas tillvara på. Ibland kan gränsen mellan röjning och gallring vara diffus, exempelvis vid flisuttag eller vedhuggning. Vid gallring tar man alltså tillvara på det virke som faller ut. Gallring utförs till allra största del med maskiner till skillnad från röjning som normalt sätt görs manuellt.

Enligt Skogforsk tas ungefär 30 procent av det totala virkesuttaget ut i gallring och resterande andel i förnygringsavverkning som dessutom normalt står för 90-95 procent av de totala intäkterna under en omloppstid.

Varför gallra skog?

I skötselprogrammet för trakthyggesbruk sker normalt en till tre gallringar. Man går från ett relativt stamtätt bestånd efter röjning på ca 2000 stam/ha vid 10 m höjd för att till slut nå ca 500-800 stam/ha vid förnygringsavverkning. De flesta träden i beståndet kommer alltså gallras bort under omloppstiden och under en ganska begränsad tid.

Ett bra gallringsprogram förutsätter att beståndet är väl röjt. Sista röjningen ska göras i god tid innan första gallringen.

Vad händer med beståndet

Det har gjorts många försök med olika gallringsprogram för både tall och gran i Sverige och vi har en relativt bra bild över hur gallring påverkar bestånden efteråt. Ogallrade bestånd har högsta tillväxten. När man minskar antalet växande träd i ett bestånd sänks tillväxten. Då kan det vara konstigt att man väljer att gallra men det finns flera anledningar till att gallring är lönsamt.

Det är skillnad på totalproduktion och produktion av gagnvirke (det virke som vi tar tillvara på efter åtgärd). Svagt gallrade bestånd har högre utbyte av gagnvirke än ogallrade bestånd, trots att volymen har sänkts genom virkesuttag. Det beror på att i ogallrade bestånd sker självgallring. Det vill säga träd blir utkonkurrerade och dör. Gallring i granbestånd påverkar endast i liten omfattning den totala volymproduktionen så länge det är svaga gallringar. Gallring i tallskog sänker totalproduktionen med ca 20% under halva omloppstiden, så i tallskog är det viktigt att andra positiva följder med gallring åstadkoms.

Det är inte det procentuella gallringsuttaget i sig utan grundytan (enkel förklarar den täthet som beståndet har) efter gallring som har betydelse för tillväxten. Tall och gran utvecklas likartat med samma grundytan efter gallring. Det är heller inte någon klar skillnad i förhållandet mellan grundytan och tillväxt för olika gallringsprogram. Möjligen är tillväxtsänkningen större

för en kraftig engångsgallring än för andra gallringar. Att sänkningen av tillväxten efter gallring blir större för tall än för gran beror på att tallbestånden i medeltal har gallrats ner till en lägre grundyta än granbestånden.

I praktiken utförs gallring betydligt senare än rekommenderat enligt Skogsstyrelsen. Om förstagallringen sker sent får det till följd att hela cykeln blir längre och fördelarna med gallring minskar samtidigt som riskerna ökar. Förstagallring bör ske vid en övre höjd på 12–14 meter.

– Man vill ofta fördela träden jämnt över markytan vid en gallring. Men det är vanligt att de stora träden växer tillsammans i grupper, och det kan troligen förklaras av en rumslig variation – där träden etablerat sig bättre. Om man då har två stora fina träd bredvid varandra så är det inte särskilt troligt att det ena trädet kommer att bli litet och fult inom en snar framtid. Så att ta bort det ena av de fina träden kommer knappast att gynna det andra så mycket. Konkurrensen verkar på ytan och inte från träd till träd, så om två träd står nära varandra spelar det ingen roll, det är den totala konkurrensen på ytan som är viktig, säger Urban Nilsson, Professor på SLU.

Vad händer med de enskilda träden vid gallring?

Diametertillväxten ökar med minskad konkurrens medan höjdtillväxten är i princip oförändrad.

Grönkronans längd ökar över tid eftersom mer ljus når ner och färre grenar dör. Kronan kan bara växa i takt med att trädet växer uppåt, så en sen gallring där ett långt träd med en upphissad krona friställs kommer det ta lång tid för att få en stor grönkrona.

Tidig gallring kan påverka trädets egenskaper medan en sen gallring i princip inte gör det. När stickvägar tas upp blir det en mindre avverkning i beståndet. Görs detta medan träden är relativt unga reagerar kanträden med att växa bättre eftersom de får mer ljus och näring, en så kallad kanteffekt. En stor del av tillväxtförlusten som orsakas av stickvägen kommer kanträdens tillväxt att kompensera för. Dessa träd får en högre tillväxt än träden i resten av beståndet och det är därför viktigt att de får stå kvar och växa. Därför är det viktigt att ta upp rätt bredd på stickvägen från början. Gör man en smal stickväg som sedan breddas vid nästa gallring så kommer man att sänka tillväxten i beståndet. Dessa träd är dessutom normalt mer tåliga mot stormar.

Fördelar med gallring

Gallring ger möjlighet att välja vilka träd som ska utgöra det framtida beståndet. Om målet är att skapa värdefulla timmerskogar så ger gallring en möjlighet att styra tillväxten till de träd som har möjlighet att bli just värdefullt timmer. Genom gallring påverkar man trädslagsblandningen genom att ta ut mer än hälften av stammarna under gallringsprogrammet. För att nyttja markens tillväxt på bästa sätt bör

ståndortsprincipen nyttjas och på så sätt välja de träd som passar marken bäst. Det kan även vara så att man på en lite svagare mark har en blandskog i merpaten av omloppstiden för att sista 15–20 åren styra över på barr.

Gallring leder till att beståndet får en grövre medelstam. När det är färre träd som konkurrerar om näring och ljus växer de kvarlämnade bättre. Skillnaden är dock inte så stor som man kanske tror. En annan effekt är att vid gallring där man framför allt tar ut klenare träd, en så kallad låggallring, lämnas de grövre träden kvar. Detta gör sammantaget att medeldiametern i en låggallrad skog skiljer sig markant från en ogallrad skog.

Gallring ger en tidig inkomst jämfört med slutavverkning, en inkomst vid 25 år väger tungt jämfört med en inkomst vid 70 år.

Det är viktigt att gallra i tid så att inte nackdelarna överträffar fördelarna. En senare gallring med ett högre netto kan ge lägre totalekonomi för beståndet.

Genom gallring skapas även ett stickvägsnät som kan nyttjas vid skötsel av beståndet framgent, exempelvis vid stormskador eller insektsangrepp.

Risker med gallring

Beståndet blir mer stormkänsligt efter en gallring. Gallrar man i lång skog är risken stor för stormskador.

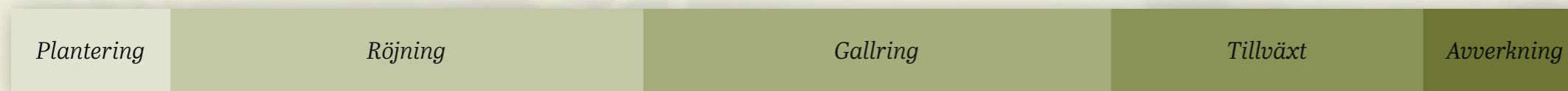
Gallring medför en risk för att sprida röta i beståndet. Det är viktigt att ta upp tillräckligt breda stickvägar, köra på riset och att behandla stubbar mot rottröta.

Gallring ger tillväxtförlust. Det kompenseras av en ökad värdetillväxt men vid sena gallringar kan sänkningen av tillväxt vara markant samtidigt som värdetillväxten är lägre.

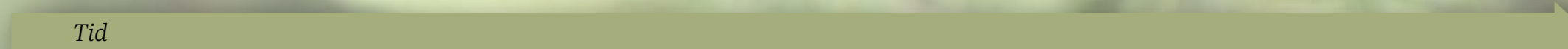
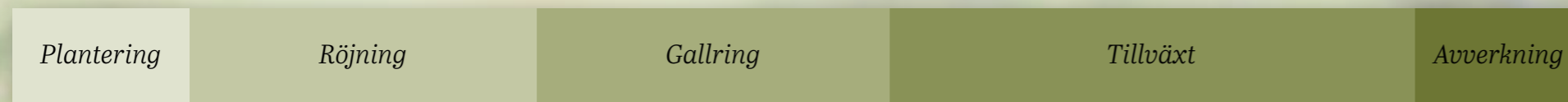
Startkostnad med maskinflytt etc. gör att små gallringar kan vara direkt olönsamma även om ett "skogligt behov" finns.

Vill ni läsa mer om gallring rekommenderas skogsskötselseriens "gallring" som ni hittar på skogsstyrelsens.se och att söka på gallring i "kunskapsbanken" på skogforsk.se

Vanligen utfört skötselprogram

Rekomenderat skötselprogram

Rapport från Vidas marknader

KARL-JOHAN LÖWENADLER,
VD VIDA WOOD

På marknaden sker nu stora svängningar och tyvärr på ett sätt som påverkas oss negativt.

Just nu sker stora svängningar som tyvärr påverkar Vidas försäljning negativt. Vi ser en rejäl inbromsning och efterfrågan på våra produkter på "gör-det-självsidan". Där är vi nu försäljningsmässigt nere på de lägsta volymerna på flera år. Detta beror troligen på att folk väljer att lägga sina pengar på andra saker, men det är också en effekt av att vi har två extremt bra år inom detta segment bakom oss. Man har helt enkelt snickrat färdigt under covid-pandemin och vill nu göra andra saker.

Vidare har vi en hög inflation som bekämpas med höjda räntor vilket inte stimulerar det professionella byggandet. Det blir en avvaktan och det sker inte bara i Sverige, utan i hela västvärlden på samma gång.

Det ser med andra ord inte positivt ut på marknaden den närmaste tiden. Trots en ganska positiv inställning i allmänhet har jag svårt att hitta några direkta ljuspunkter gällande försäljningen i närtid.

När Vidas trä får ett meningsfullt värde på ett djupare plan

I början av 2020 fick arkitekten Sakina Hassan en förfrågan om att designa lekplatsen Sensory Garden i ett kvinnofängelse i staden Karachi i Pakistan. Lekplatsen är byggd för barn som bor med sina fängslade mödrar.

– Under utformningen lades särskild uppmärksamhet på barnens livsvillkor och missade möjligheter, säger Sakina Hassan Jafri, arkitekten.

Utelekplatsen är tänkt som ett avsteg från den standardiserade masstillverkade plastlekplatsen och

en viktig drivkraft var att maximera kontakten med naturen och att ge en känsla av fri lek. Syftet med detta projekt var att förbättra kognitiv och fysisk utveckling genom lek. De fyra nyckelelementen i designen som har inkommerats i projektet är sensorisk lek, pedagogisk lek, självständig lek och fysisk lek.

Lekplatsen stod färdig under 2021 och Vida bidrog med materialet till lekplatsen tillsammans med en av våra kunder i Pakistan.

Vida satsar på solkraft

Nyligen tecknades ett avtal mellan Vida, elbolaget Bixia samt solenergiföretaget Svea Solar, som innebär att en ny stor solpark kommer att byggas i Blekinge med byggstart under hösten. Solparken, som beräknas vara i drift under våren 2023, blir landets hittills största och bidrar med cirka 19 GWh ny elproduktion i elområde 4.

Solparken kommer att producera omkring 19 miljoner kWh per år, vilket motsvarar elförbrukningen för 3 800 villor. Bakom satsningen står Vida tillsammans med Bixia och solenergiföretaget Svea Solar, genom en så kallad PPA (Power Purchase Agreement). Det innebär att Svea Solar kommer att bygga, äga och förvalta solparken och att Vida genom Bixia köper den el som parken producerar. Vida har sedan 2014 samarbetat med Bixia gällande elhandel, och denna solpark kommer inkluderas inom bolagets långsiktiga elhandelsstrategi.

Bättre klimat och stabilare elpriser

Vida har ett aktivt klimatarbete och vi bidrar redan idag till att minska mängden koldioxid i atmosfären då växande skog fångar upp koldioxid och av biprodukterna från sågverken tillverkas utsläppsneutral energi.

– Vi vill vara ett företag som bidrar till klimatomställningen. Därför känns det fantastiskt bra att vara delaktig i den här solparkssatsningen. Vi är tack-samma för att Bixia har faciliterat affären och vi delar deras målsättning om att framtidens el ska vara både förnybar och lokalproducerad, säger Måns Johansson, koncernchef på Vida.

Avtalet, som sträcker sig över 10 år, kommer att hjälpa oss att minska miljöpåverkan ytterligare samtidigt som vi sänker våra elkostnader och skyddas mot volatilitet i elmarknaden under avtalstiden.

– Vi är mycket glada över att utöka vårt samarbete med Vida som är en spännande koncern med höga klimatambitioner som ligger i linje med Bixias. Att ett sågverksbolag som Vida gör den här storskaliga satsningen på solel är viktigt, och att parken byggs i södra Sverige, där det finns ett stort produktionsunderskott av el gör den ännu viktigare, säger Eric Constantien, försäljningsansvarig på Bixia.

Fråga oss!

Vida är en professionell samarbetspartner för dig som äger och brukar skog. Tveka inte att höra av dig med dina frågor.

Hitta din lokala virkesinköpare på vida.se

Facebook: Vida Gruppen och Vida Ströprodukter
Instagram: @vidaibilder, @vidastroprodukter och @vidatraine
LinkedIn: Vida Gruppen

Vida är en global leverantör av förädlade produkter från hållbar svensk skog. Koncernen har ca 1 350 anställda på 23 produktionsanläggningar, varav 12 sågverk. Produktionen är i huvudsak inriktad på konstruktionsvirke för en rad olika marknader. Ca 75 % av produktionen exporteras till Europa, USA, Australien, Afrika och Asien. Verksamheten omfattar även emballagetillverkning, strö- och pelletstillverkning, biobränslehandel och hustillverkning. Industrierna är strategiskt belägna nära skogsägarna i Småland, Skåne och Västra Götaland. Vida köper huvuddelen av råvaran från privata skogsägare via det egna inköpsbolaget, Vida Skog.